

Zbierkový predmet mesiaca október 2024 „prvorepubliková dvadsaťkorunáčka“

Vybraný zbierkový predmet, ktorým potešíme hlavne numizmatikov, sa priamo dotýka obdobia 1. Československej republiky (1918 – 1938). Dňa 28. októbra si pripomíname 106. výročie založenia prvého spoločného štátu Čechov a Slovákov, ktorého súčasťou bola aj Podkarpatská Rus. Vyhlásenie vzniku ČSR sa uskutočnilo v Prahe v roku 1918 a svetu ho tlmočilo päť politikov: Alois Rašín, Vavro Šrobár, František Soukup, Jiří Stříbrný a Antonín Švehla. O dva dni na to sa k novému štátu Martinskou deklaráciou prihlásili aj zástupcovia Slovenska. Za prvého prezidenta bol zvolený Tomáš Garrigue Masaryk a post prvého premiéra zastával Karel Kramář.

Zrod nového štátu priniesol jeho obyvateľom mnoho zmien a noviniek. Jednou takou bola prvá československá ústava, označovaná v tej dobe za jednu z najdemokratickejších. Vďaka nej mohli slovenské a české ženy od roku 1920 konečne prichádzať k volebným urnám! Vo všeobecnosti možno konštatovať, že politický systém ČSR preukázal v medzivojnovom období značnú stabilitu, keď úspešne odolal totalitným tendenciám valiacim sa z rôznych strán a zachoval si demokratický ráz. Napriek tomu treba pripomenúť, že v československom parlamente mali zastúpenie aj politické strany, ktoré sympatizovali s ideológiami autoritárskych a totalitných režimov, ktoré v ďalšom politicko-dejinnom vývoji negatívne zamávali nielen českou a slovenskou spoločnosťou, ale rozšírili sa aj do ďalších európskych krajín. Zlom nastal v roku 1938, kedy osud prvej ČSR spečatila Mníchovská dohoda, podpísaná nadržanom 30. septembra 1938.

Zbierkový predmet sa do fondu múzea dostal v roku 1987. Bankovka s nominálnou hodnotou 20 Kč pochádza z roku 1926 a nachádzajú sa na nej vizuálne pripomienky dvoch prominentných osobností vtedajšieho politického života. Významný slovenský politik, letec Milan Rastislav Štefánik (1880-1919), aj ekonóm a prvý československý minister financií Alois Rašín (1867-1923) mali obrovskú zásluhu na utváraní nového spoločného štátu.

Na dvadsaťkorunáčke s rozmermi 149 x 74 mm sa nachádzajú napravo od vyobrazenia M. R. Štefánika tri malé podpisy prominentných postáv československého bankovníctva, a to guvernéra *Národní banky československé* Dr. V. Pospíšila, vrchného riaditeľa banky Nováka a člena bankovej rady Dr. V. Brdlíka.